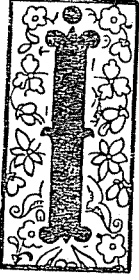

DERS VE İRŞAD

Ö. KIRAZOĞLU

İNSAN, doğumundan ölümüne kadar, TA'LİM ve TERBİYE'ye muhtaçtır. Zira; İNSAN, mahlûkâtın bir bakımından en şerefli, bir bakımdan en haşarısıdır.

YARATAN, onu:

«En güzel kıvamda yarat-tık!»: buyurduğu gibi, onun «Zalûm ve cehûl...» olduğunu da beyân ediyor...

İNSAN'ı fena sıfatlardan kurtarıp, kemâl sıfatlarına eriştirmek için Cenab-ı HAK; Rasûl (elçi), kitap (Kur'ân) göndermiştir. Böylece insan ALLAH'ın «İkrâ! Oku!», «İ'lemû! = Öğreniniz!», «Câhidû! = Yayınız!», «İttekû! = Allah emirlerine uyunuz!» gibi emirlerine uyar, «Rabb» isminin tecellilerinden istifade eder, yetişir, gelişirse; erişir; Kâmil İNSAN olur. Esas yaşamaktan ve insanlıktan maksat da bu gerçek kemâle ulaşmaktır.

İNSAN için bu ilâhî emirlere ve bilhassa «ittékullah!» emrine uymak nasıl olur?

Kâinatı bir nizam altında intizamla idare eden, eşya ve hâdiselerin sükûn ve hareketini düzene koyan, ÂLEMLERİN RABBİ, her mevcûdun hayat ve huzurunu; vücut ve bekasını teminât altına almak için «Kavanin-i kevnîyye»yi, maddî ve manevî kanunları bizzat KUDRET ELİYLE vaz' etmiştir.

Fizik, kimya, mihanik; rûhiyât, içtimâiyât, mantık, hayatiyyat, hukuk, iktisad, arziyyât, nebâtât, hayvanât, sıh-

hat, teşrih ve ahlâk gibi sair bütün İLİMLER'in riyâzî kat'iyetlerle formülleşmiş KANUN'ları yani TABİAT KANUNLARI denilen bilcümle, kural, kaide ve düzenleri; üreme, türeme ve yetişme usûl ve prensiplerini CENAB-I HAK kudreti ile kurmuş ve değiştirmeden devam ettirmektedir.

Buna, Sünnetullah, âdetullah, kaderullah, kudretullah diyoruz.. Âlemlerin sükûn ve hareketi, nizam ve intizamı bu sünnet, bu âdet, bu kader ve kudretle idare olunmaktadır.

İşte bunlardan «ittékullah!» emri, bu sünnetullah, bu âdetullah, bu KANUNLAR'a —huzur ve selâmetimiz için— uygun hareket etmek emridir.

Aksi halde, bu ilâhî kanunlar, huzuru selbeden tecellileri, İNSAN'ı helâke ve hüsrana götürür. Bu ise, korkunç bir keyfiyettir.

Bunun içindir ki, şimdiye kadar, mütercimler «İttekullah!» Allahdan korkunuz» diye terceme etmişlerdir. Zira, kanunların mâkus tecellilerinden dolayı dünya ve ahirette azaba giriftar olmanız demektir.

Aslında «İttekû!» bir DERSE, bir eğitime, bir TALİM - TERBİYE'ye, bir nasihat ve öğüt'e, bir va'z ve İRŞAD ve yani HAKK'ın ve HAK ELÇİ'sinin emirlerini tutmağa dâvettir.

Aynı zamanda «İkrâ!», «İ'lemû!», «câhidû!» gibi ilâhî emirler, vücup ifade ederler. Böylece hadis-i şeriflerde daha açık belirtildiği gibi, İNSAN, beşikten mezara dek ilim öğrenmek mecburiyetindedir.

Şimdi esas mevzuumuza gir miş bulunuyoruz.

DERS VERMEK VE DERS ALMAK

Ta'lim - terbiyenin başında DERS vermek, DERS almak gelir.

Hutbe, va'z, sohbet, seminer, kurs, konferans, oyun, tiyatro, sinema, risale, kitap, mecmua ve gazete vesaire de birer talim - terbiye âlet ve va-

talarıdır. Lâkin DERS ve HUTBE, bunların en ciddî ve resmîsidirler.

İnsanoğlunun ilmi, fenî ve ahlâkî gelişmelerinde DERS veya HUTBE'nin önemi çok büyüktür.

Evvelâ DERS VEREN'de aranan vasıfları görüselim:

1 — Vermek istediği ders mevzularını (İMAN - FİKİR İLİM - FEN ve AHLÂK konularını) hakkiyle, lâykiyle, gerektiği gibi bilecek ve hazmetmiş bulunacak ve halisâne yaşıyor olacak.

2 — Öğün için en önemli konu hangisi ise, onu anlatacak. Sonradan söyleneceği, evvele almayacak. Lüzumsuz konuya katmayacak. Yâni ehemmi mühim'me tercih edecek.

3 — Muhâtabın (dinleyen) ilim, anlayış ve kavrayış derecesine göre hitab edecek.

4 — Mevzuu dağıtmayacak, uzatmayacak. Söz silsilesi birbirine bağlı olacak.

5 — Muhâtabı, daldırmayacak, darıltmayacak, uyutmayacak.

6 — Verilen DERS, derhal kabule şayan olacak. Gayet basit ve mantık kaidelerine uygun bir silsile takip edecek. Dinleyenin anhyamıacağı veya itiraz edeceği bir fikir ve sözde bulunulmayacak.

7 — Anlatış, zemine, zemâna, adamına, mevzuuna göre olacak.

8 — Mevzuun dinlendiğini, kabul edildiğini, bellendiğini her an müşahade eder olacak. Dinleyenin hissini, zevkini, ve merakını tahrik ve tatmin edecek.

9 — Dersin, mevzuun sıklık merkezi belirtilecek ve hep onun etrafında dolaşılacak. Harice asla taşılmayacak. Aksi halde konu derslikten çıkar, dedi-kodu olur.

10 — Ders, edep ve nezâket dairesinde, tatlı dil, güzel şive ile kısa mesel ve misâllerle, bazan sâkin, bazan hareketli anlatılacaktır.

Gelecek yazımızda Ders alan ve veren'in vasıflarını açıklamaya devam edeceğiz.